

LOKALNI JAVNI EMITER

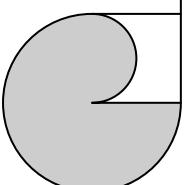
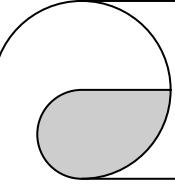
"RADIO – KOTOR" D.O.O.

ZAŠTITA I ZDRAVLJE

NA RADU

AVGUST, 2021.

Na osnovu Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list CG", br. 34/14 i 44/18), odredbi podzakonskih akata iz zaštite i zdravlja na radu, saglasno Statutu ***Lokalnog javnog emitera "RADIO-KOTOR" D.O.O. KOTOR***, dana 13.08.2021. Savjet Radio Kotora **donosi:**

- ❖ **Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu**
- ❖ **Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih**
- ❖ **Odluku o ustanovljenju Evidencija iz oblasti zaštite i zdravlja na radu**

Prilozi:

- Normativ sredstava i opreme lične zaštite na radu
- Revers zaduženja/razduženja sredstava i opreme lične zaštite na radu
- Evidencije iz oblasti zaštite i zdravlja na radu

Predsjednik Savjeta:

Na osnovu člana 16 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list CG", br. 34/14 i 44/18), a saglasno Statutu **Lokalnog javnog emitera "RADIO-KOTOR" D.O.O. Kotor**, Savjet Radio Kotora na predlog Izvršnog direktora Društva, dana **13.08.2021.** godine **donosi**

PRAVILNIK
o
zaštiti i zdravlju na radu

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1

Pravilnikom o zaštiti i zdravlju na radu (u daljem tekstu: Pravilnik) uređuju se:

- mjere zaštite i zdravlja na radu i način njihovog spovođenja;
- prava, obaveze i odgovornosti svih zaposlenih;
- način obavljanja stručnih poslova i zaštite i zdravlja na radu;
- način utvrđivanja i provjere zdravstvenog stanja zaposlenih koji rade na poslovima sa posebnim uslovima rada i drugih zaposlenih;
- način osposobljavanja i provjere osposobljenosti zaposlenih za bezbjedan rad;
- korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu i
- druga pitanja od značaja za zaštitu na radu.

Član 2

Zaštita i zdravlje na radu je sastavni dio organizacije rada i radnog procesa kod **Lokalnog javnog emitera "RADIO-KOTOR" D.O.O. Kotor** (u daljem tekstu: Društvo). Organizacija i proces rada kod Društva moraju biti zasnovani na tehničko-tehnološkim, organizacionim, zdravstvenim, socijalnim i drugim mjerama zaštite koje obezbeđuju punu zaštitu i zdravlje zaposlenih na radu.

Član 3

Pravo na zaštitu i zdravlje na radu imaju svi zaposleni koji su zasnovali radni odnos, odnosno zaključili ugovor o radu u Društvu, lica koja u Društву obavljaju rad radi osposobljavanja kao i lica koja po bilo kom pravnom osnovu obavljaju rad u Društvu.

II - MJERE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU I NAČIN NJIHOVOG SPROVOĐENJA

Član 4

Mjere zaštite i zdravlja na radu (u daljem tekstu: mjere zaštite) su svi koraci, preventivne i druge mjere koje se preduzimaju ili planiraju na svim nivoima rada kod poslodavca, radi sprječavanja ili smanjivanje rizika po život i zdravlje zaposlenih.

Mjere zaštite planiraju se i obezbeđuju se u svim procesima rada kod poslodavca, radi sprečavanja ili smanjivanja rizika po život i zdravlje zaposlenih, u postupku:

1) projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja objekata namijenjenih za radne i pomoćne prostorije, kao i objekata namijenjenih za rad na otvorenom prostoru, u cilju bezbjednog odvijanja procesa rada;

2) projektovanja, izgradnje, korišćenja i održavanja tehnoloških procesa rada sa svim pripadajućim sredstvima za rad, u cilju bezbjednog rada zaposlenih i usklađivanja

hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, mikroklima i osvjetljenja na radnim mjestima i u radnim i pomoćnim prostorijama sa propisanim mjerama i normativima za djelatnost koja se obavlja na tim radnim mjestima i u tim radnim prostorijama;

3) projektovanja, izrade, korišćenja i održavanja sredstava za rad, konstrukcija i objekata za kolektivnu zaštitu i zdravlje na radu, pomoćnih konstrukcija i objekata i drugih sredstava koja se koriste u procesu rada ili koja su na bilo koji način povezana sa procesom rada, tako da se u toku njihove upotrebe sprječava povređivanje ili oštećenje zdravlja zaposlenih;

4) proizvodnje, pakovanja, prevoza, skladištenja, upotrebe i uništavanja opasnih materija, na način i po propisima i pravilima kojima se otklanjam mogućnosti povređivanja ili oštećenja zdravlja zaposlenih;

5) projektovanja, proizvodnje i korišćenja sredstava i opreme lične zaštite i zdravlja na radu, čijom se upotrebom otklanjam rizici ili opasnosti koji nijesu mogli da budu otklonjeni primjenom odgovarajućih mjera zaštite;

6) obrazovanja, vaspitanja i ospozobljavanja u oblasti zaštite i zdravlja na radu.

Mjere zaštite ne mogu proizvesti nikakve troškove za zaposlenog.

Član 5

Društvo je dužno da donese akt o procjeni rizika za sva radna mjesta, utvrdi način i mјere za otklanjanje rizika i obezbjedi njihovo sproveđenje.

U aktu o procjeni rizika određuju se radna mjesta sa povećanim rizikom, zdravstvene zahtjeve za određeni rad koje moraju da ispunjavaju zaposleni u radnom procesu ili za korišćenje pojedinih sredstava za rad na osnovu stručne ocjene ovlašćene ustanove za zdravstvenu zaštitu zaposlenih.

Član 6

Društvo je dužno da sprovodi mјere zaštite, poštujući sljedeća načela:

- izbjegavanje rizika ;
- procjenjivanje rizika;
- eliminisanje rizika na izvoru;
- prilagođavanje rada i radnog mјesta zaposlenom, naročito u pogledu konstruisanja radnog mјesta, izboru sredstava za rad, izboru radnih i proizvodnih metoda sa osvrtom na naročito izbjegavanje monotonog rada i rada pri već određenoj brzini i smanjenja njihovog dejstva na zdravlje;
- prilagođavanje tehničkom napretku;
- zamjena opasnih bezopasnim ili manje opasnim okolnostima;
- razvoja sveobuhvatne politike zaštite i zdravlja na radu, koja uključuje tehnologiju, organizaciju rada, radne uslove, međuljudske odnose i faktore radne sredine;
- davanje prednosti kolektivnim mjerama zaštite u odnosu na individualne mјere zaštite;
- davanje odgovarajućih uputstava i obavještenja zaposlenim.

III – PRAVA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI SVIH ZAPOSLENIH

Član 7

Zaposleni, Odgovorno lice Društva, zaposleni sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima koji organizuju i rukovode procesom rada, neposredni rukovodilac i stručno lice zaduženo za zaštitu na radu, u skladu sa zakonom i drugim propisima,

Kolektivnim ugovorom Društva i ovim opštim aktom, svaki u svom djelokrugu, imaju prava, obaveze i odgovornosti u vezi sprovođenja mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 8

Zaposleni ima pravo i obavezu da se prije početka rada upozna sa mjerama zaštite na poslovima radnog mjesta na koje je raspoređen, kao i da se osposobljava za njihovo sprovođenje.

Zaposleni je dužan da poslove na radnom mjestu obavlja sa punom pažnjom radi obezbeđivanja svog života i zdravlja, kao i života i zdravlja ostalih zaposlenih. Zaposleni ima pravo i obavezu da se služi sredstvima i opremom lične zaštite i zdravlja na radu, da ih namjenski koristi, pažljivo rukuje sa njima i da ih održava u ispravnom stanju.

Zaposleni ima pravo i obavezu da obavi zdravstveni pregled koji odgovara riziku za zaštitu i zdravlje na radnom mjestu, na koji ga upućuje poslodavac, u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu i propisima iz oblasti zdravstvene zaštite.

Član 9

Zaposleni je dužan da se pridržava propisnih mjera zaštite i zdravlja na radu i da se stara o sprovođenju i unapređivanju zaštite i zdravlja na radu.

Zaposleni koji se ne pridržava propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu i ne koristi sredstva i opremu lične zaštite i zdravlja na radu čini težu povredu radne obaveze.

Član 10

Zaposleni je dužan da se kod zasnivanja radnog odnosa, rasporeda na druge poslove, uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad, promjene procesa rada, ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana i periodično u toku rada, upozna sa propisima i mjerama zaštite i zdravlja na radu u vezi sa vrstom, prirodom posla koji treba da obavlja i načinom organizovanja i sprovođenja zaštite i zdravlja na radu kod Društva, kao i da se osposobljava za njihovo sprovođenje.

Svaki zaposleni, a naročito zaposleni sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima, dužan je da stalno upotrebljava i usavršava znanja iz zaštite i zdravlja na radu.

Član 11

Zaposleni ima pravo i obavezu da poslodavcu daje predloge, primjedbe i obavještenja o pitanjima zaštite i zdravlja na radu.

Zaposleni je dužan da prijavi zaposlenom koji neposredno organizuje obavljanje poslova, sve zapažene nedostatke, kvarove i druge pojave koje predstavljaju opasnost i mogu da ugroze zaštitu i zdravlje zaposlenih na radu.

Zaposleni koji neposredno organizuje obavljanje poslova dužan je da odmah preduzme odgovarajuće mjere za otklanjanje opasnosti i stvaranje bezbjednih uslova rada.

Član 12

Zaposleni ima pravo da odbije da radi, ako:

- prethodno nije upoznat sa svim opasnostima ili štetnostima, odnosno rizicima na radu ili ako mu poslodavac nije obezbijedio propisani zdravstveni pregled;

- prijeti neposredna opasnost po život i zdravlje zbog toga što nijesu sprovedene propisane mjere zaštite, sve dok se te mjere ne obezbijede;
- na sredstvu za rad nijesu obezbijedene propisane mjere zaštite i time mu je neposredno ugrožen život i zdravlje.

Kada zaposleni odbije da radi dužan je da se pisano obrati izvršnom direktoru Društva radi preduzimanja mera koje po mišljenju zaposlenog nijesu sprovedene.

Kada zaposleni odbije da radi, a Odgovorno lice Društva smatra da zahtjev zaposlenog nije opravdan, dužan je da odmah obavijesti inspekciju rada.

Član 13

U slučaju ozbiljne i neposredne opasnosti po život i zdravlje, zaposleni može da preduzme odgovarajuće mjeru u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja su mu na raspolaganju, a u slučaju neizbjegne opasnosti ima pravo da napusti opasno radno mjesto, radni proces odnosno radnu sredinu.

U slučajevima iz stava 1 ovog člana zaposleni ne smije da bude doveden u nepovoljniji položaj zbog štete koja bi mogla da nastane njegovim djelovanjem, osim ako je postupao nepažljivo ili nemarno.

Član 14

Zaposleni je obavezan da u skladu sa sposobljeniču i uputstvima koja je dobio od izvršnog direktora, neposrednog rukovodioca i stručnog lica za poslove zaštite i zdravlja na radu:

- za vrijeme rada primjenjuje propisane mjere zaštite, vodi računa o svojoj i zaštiti i zdravlju na radu drugih zaposlenih na koje utiče svojim radom ili postupcima pri obavljanju posla, namjenski koristi sredstva za rad, opasne materije, sredstva i opremu lične zaštite na radu i zaštitne uređaje, sarađuje sa poslodavcem i stručnim licem kako bi se sprovele propisane mjere zaštite na poslovima na kojima radi;
- u skladu sa svojim saznanjima, odmah obavijesti poslodavca, pisano ili usmeno, ili preko predstavnika zaposlenih, o nepravilnostima, nedostacima, štetnostima, opasnostima ili drugoj pojavi koja bi na radnom mjestu mogla da ugrozi njegovu ili zaštitu i zdravlje drugih zaposlenih;
 - sarađuje sa poslodavcem i stručnim licem dok poslodavac ne obezbjedi bezbjedne uslove za rad.

Ako odgovorno lice, poslije dobijenog obavještenja iz stava 1 alineja 2 ovog člana, ne otkloni nepravilnosti, štetnosti, opasnosti ili druge pojave u roku od tri dana ili ako zaposleni smatra da za otklanjanje utvrđenih pojava nijesu sprovedene odgovarajuće mjeru zaštite, može zatražiti intervenciju Inspekcije rada i o tome obavijestiti stručno lice.

Član 15

Odgovorno lice Društva je odgovorno:

- da organizuje i obezbijedi sprovođenje zakonskih propisa o zaštiti na radu, odredbi Kolektivnog ugovora Društva i ovog opštег akta;
- da se stara o obezbjeđenju finansijskih sredstava i nabavci sredstava i opreme lične zaštite i zdravlja na radu zaposlenih preko odgovarajuće službe;
- da postupa po nalozima nadležnih inspekcijskih organa koji se odnose na primjenu propisa o zaštiti na radu i
- da organizuje unapređenje zaštite i zdravlja na radu sprovođenjem sposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad.

Član 16

Zaposleni sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima, u zavisnosti od organizacionog oblika i mjera zaštite i zdravlja na radu koje se primjenjuju radi bezbjednijeg i sigurnijeg rada zaposlenih, odgovoran je za sprovođenje zakona i drugih propisa o zaštiti na radu, a naročito:

- da obezbijedi periodičan pregled i ispitivanje sredstava za rad;
- da obezbijedi slanje zaposlenih na obavezni periodični zdravstveni pregled;
- da obezbijedi bezbjednost rada na poslovima gdje prijeti opasnost po život i zdravlje zaposlenih;
- da predlaže mjere i unapređenje mjera zaštite i zdravlja na radu za zaposlene organizacionog oblika kojim rukovodi i
- da podnosi prijave protiv zaposlenih za vođenje disciplinskog postupka zbog nepridržavanja utvrđenih mjera zaštite i zdravlja na radu.

Član 17

Za sprovođenje zakona i drugih propisa o zaštiti i zdravlju na radu, Kolektivnog ugovora Društva i ovog pravilnika odgovoran je odgovorno lice Društva.

Odgovorno lice Društva, u sprovođenju mjera zaštite, dužan je:

- da zaposlene na najpogodniji način upozna sa uslovima rada i izvorima opasnosti i štetnosti na radnom mjestu;
- da zaposlene pouči o namjeni i načinu upotrebe odgovarajućih sredstava i opreme lične zaštite na radu i upozori na posljedice do kojih može doći zbog njihove neupotrebe odnosno nepravilne upotrebe;
- da stalno i neposredno nadzire izvršavanje propisanih mjera zaštite;
- da ne dozvoli zaposlenom koji ne upotrebljava propisana sredstva i opremu lične zaštite radu da obavlja posao na radnom mjestu;
- da povremeno u toku rada kontroliše stepen osposobljenosti zaposlenih u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu;
- da odmah, a najkasnije u roku od 24 sata od nastanka, pisano prijavi Inspekciji rada svaku smrtnu, kolektivnu, tešku i drugu povredu na radu, koja uzrokuje odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi zaštitu i zdravlje zaposlenih;
- da preduzme neophodne radnje po prijavi zaposlenih u slučaju nedostataka, kvara ili pojave koja bi mogla da ugrozi život ili zdravlje zaposlenih;
- da se stara o snabdjevenosti sanitetskih ormarića i sanitetskih torbi odgovarajućim sredstvima i materijalom;
- da u slučaju nesreće na poslu i iznenadne bolesti zaposlenog pruži ili organizuje pružanje prve pomoći;
- da preduzme mjere protiv zaposlenog koji se ne pridržava mjera zaštite, a naročito kada odbija upotrebu sredstava i opreme lične zaštite na radu i
- da svojim prisustvom i nadzorom obezbijedi bezbjednost pri izvođenju radnih operacija, a naročito opasnih radova.

Član 18

Zaposleni imaju pravo da odaberu predstavnika zaposlenih za zaštitu i zdravlje na radu i da organizuju sindikat.

Društvo, zaposleni, predstavnik zaposlenih i sindikat dužni su da saraduju u postupku utvrđivanja njihovih prava, obaveza i odgovornosti koja se odnose na zaštitu i zdravlje na radu u skladu sa ovim zakonom, a naročito u vezi sa:

- svakom mjerom koja može značajno uticati na zaštitu i zdravlje na radu;

- postavljanjem stručnog lica za zaštitu i zdravlje na radu (u daljem tekstu: stručno lice), određivanjem lica za sprovođenje mjera prve pomoći, zaštite od požara i evakuacije zaposlenih i aktivnostima u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu;
- podacima o procjeni rizika i mjerama zaštite, uključujući i one rizike sa kojima se suočavaju grupe zaposlenih izloženih posebnim rizicima;
- odlukama o mjerama zaštite koje se moraju preduzeti, kao i ako je potrebno o sredstvima i opremi lične zaštite na radu koja se koriste;
- evidencijama i izvještajima o povredama na radu koje su za posljedicu imale odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana;
- izvještajima o povredama na radu svojih zaposlenih;
- mjerama i radnjama inspekcijskih i drugih organa nadležnih za zaštitu i zdravlje na radu;
- angažovanjem pravnog lica ili preduzetnika za obavljanje stručnih poslova;
- planiranjem i organizovanjem osposobljavanja i provjere osposobljenosti iz zaštite i zdravlja na radu.

Društvo je dužno da omogući predstavniku zaposlenih i sindikatu da svoje primjedbe u vezi zaštite i zdravlja na radu dostave nadležnom inspektoru u postupku vršenja inspekcijskog nadzora.

Društvo je dužno da predstavniku zaposlenih obezbijedi odgovarajuće oblike osposobljavanja.

Osposobljavanje iz stava 4 ovog člana sprovodi se u toku radnog vremena kod ili izvan poslodavca.

Član 19

Zaposleni, odnosno predstavnici zaposlenih ne smiju da budu dovedeni u nepovoljniji položaj zbog obavljanja poslova u smislu člana 17 ovog pravilnika.

Društvo je dužno da predstavniku zaposlenih omogući odgovarajuće odsustvo sa rada, uz naknadu zarade kao da je na radu i da pruži sva potrebna sredstva za obavljanje poslova u vezi zaštite i zdravlja na radu.

IV NAČIN OBAVLJANJA STRUČNIH POSLOVA ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Član 20

Društvo je dužno da organizuje i obavlja stručne poslove u zavisnosti od organizacije, prirode i obima procesa rada, broja zaposlenih koji učestvuju u procesu rada, broja radnih smjena, procijenjenih rizika i broja lokacijski odvojenih jedinica.

Društvo, radi obavljanja poslova iz stava 1 ovog člana, može da:

- odredi stručno lice;
- organizuje stručnu službu za zaštitu i zdravlje na radu (u daljem tekstu: stručna služba);
- angažuje pravno lice ili preduzetnika koji ima ovlašćenje za obavljanje stručnih poslova.

Stručna služba ne može da obavlja stručne poslove za druge poslodavce.

Društvo je odgovorno za zaštitu i zdravlje na radu zaposlenih bez obzira na način organizovanja i obavljanja tih poslova.

Član 21

Stručno lice, odnosno stručna služba vrši sljedeće poslove:

- savjetuje poslodavca pri planiranju, izboru i održavanju sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu;
- savjetuje poslodavca kod opremanja i uređivanja radnog mesta, uzimajući u obzir i uslove radne sredine;
- učestvuje u izradi stručne podloge za akt o procjeni rizika;
- organizuje prethodna i periodična ispitivanja uslova radne sredine (hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, mikroklime i osvijetljenosti);
- organizuje periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija;
- predlaže mjere za poboljšanje uslova rada, naročito na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada, odnosno povećanim rizicima;
- na svim poslovima kod poslodavca prati primjenu mjera zaštite i održavanja sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu u ispravnom stanju;
- obezbjeđuje uputstva za bezbjedan rad i kontroliše njihovu primjenu;
- prati stanje u vezi sa povredama na radu i profesionalnim bolestima, kao i bolestima u vezi sa radom, učestvuje u utvrđivanju njihovih uzroka i priprema izvještaje sa predlozima mjera za poslodavac;
- priprema i učestvuje u osposobljavanju zaposlenih za bezbjedan rad;
- predlaže mjeru zabrane rada na radnom mjestu ili upotrebe sredstva za rad, u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje zaposlenog, o čemu odmah obavještava poslodavca i predstavnika zaposlenih;
- neposredno sarađuje i koordinira po svim pitanjima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu sa ovlašćenom ustanovom za zdravstvenu zaštitu zaposlenih;
- vodi i stara se o evidencijama iz zaštite i zdravlja na radu;
- druge poslove koje mu odredi poslodavac.

U slučaju kada Društvo dozvoli dalji rad i pored preduzetih mjera u smislu stava 1 alineja 11 ovog člana stručno lice dužno je da o tome obavijesti Inspekciju rada.

Član 22

Stručne poslove zaštite i zdravlja na radu iz prethodnog člana može da obavlja pravno ili fizičko lice koje ispunjava uslove u pogledu kadrova, organizacije, tehničkih i drugih uslova koje propisuje Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore.

Pravna i fizička lica iz stava 1 ovog člana mogu da vrše i sljedeće poslove:

- pripreme akta o procjeni rizika, sa predlogom mjera za njihovo otklanjanje,
- periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija i sredstava i opreme lične zaštite i zdravlja na radu,
- ispitivanja uslova radne sredine (hemijskih, fizičkih i bioloških štetnosti, osvijetljenosti i mikroklime),
- reviziju (ocjenu) tehničke dokumentacije sa aspekta primijenjenosti preventivnih mjera zaštite i zdravlja na radu, tehničkih propisa i standarda, radi utvrđivanja obezbijeđenosti zaštite zaposlenih u objektima za koje je urađena tehnička dokumentacija, za procese rada koji će se obavljati u njima i
- osposobljavanje i provjeru osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih.

Pravna i fizička lica podnose Ministarstvu rada i socijalnog staranja Crne Gore zahtjev sa potrebnom dokumentacijom za dobijanje ovlašćenja za obavljanje određenih poslova zaštite i zdravlja na radu.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore rješenjem ovlašćuje pravna ili fizička lica da mogu obavljati određene poslove iz zaštite i zdravlja na radu u skladu sa zakonom i vodi registar ovlašćenih organizacija.

Pravna i fizička lica snose stvarne troškove nastale u postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za izdavanje ovlašćenja za vršenje poslova zaštite i zdravlja na radu, a visinu troškova utvrđuje Ministarstvo rada i socijalnog staranja Crne Gore.

Ovlašćenje se izdaje na rok od tri godine, a može se obnoviti pod istim uslovima.

V NAČIN UTVRĐIVANJA I PROVJERE ZDRAVSTVENOG STANJA ZAPOSLENIH KOJI RADE NA POSLOVIMA SA POSEBNIM USLOVIMA RADA I DRUGIH ZAPOSLENIH

Član 23

Društvo je dužno da obezbijedi zdravstveni pregled zaposlenih, a posebno zaposlenih koji se raspoređuju na radna mjesta, odnosno poslove sa posebnim uslovima rada i u slučajevima ponovnog angažovanja na rad zaposlenog koji je odsustvovao sa rada više od godinu dana.

Član 24

Društvo pri upućivanju zaposlenog na zdravstveni pregled zdravstvenoj ustanovi dostavlja podatke o posebnim uslovima rada sa naznakom štetnosti i opasnosti radnog mjeseta na koje je zaposleni raspoređen.

Izvještaj o zdravstvenom pregledu zaposlenog o zdravstvenoj sposobnosti za obavljanje određenih poslova dostavlja se izvršnom direktoru Društva, na način da se ne naruši princip povjerljivosti ličnih podataka.

Nije dozvoljeno korišćenje podataka prikupljenih po osnovu zdravstvenih pregleda zaposlenih u svrhu diskriminacije zaposlenih.

Član 25

Radna mjesta sa posebnim uslovima rada su radna mjesta na koja mogu biti raspoređeni i obavljati poslove tih radnih mjeseta samo zaposleni koji i pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavaju i posebne uslove u pogledu pola, godina života, školske spreme, stručne sposobnosti, zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti.

Radna mjesta na kojima se poslovi obavljaju pod posebnim uslovima rada smatraju se:

- radna mjesta na kojima postoji povećani rizik od povređivanja, nastanka profesionalnih oboljenja i oštećenja zdravlja zaposlenih;
- radna mjesta koja zbog specifičnosti zahtjeva procesa rada uslovjavaju posebne zdravstvene i psihološke sposobnosti zaposlenih za rad na tom radnom mjestu i
- radna mjesta na kojima se obavljaju specifični tehnološki procesi rada u kojima ne postoji mogućnost primjene pojedinih propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu.

Radna mjesta pod posebnim uslovima rada, način i rokove provjere sposobnosti zaposlenog za rad na tim poslovima utvrđena su propisima, opštim aktima, odnosno kolektivnim ugovorom Društva, u skladu sa prethodno izvršenom procjenom rizika.

Član 26

Na radno mjesto pod posebnim uslovima rada može se rasporediti zaposleni koji ispunjava uslove propisane zakonom, Kolektivnim ugovorom Društva i aktom o sistematizaciji radnih mjesti, pod uslovom da je na prethodnom zdravstvenom pregledu utvrđena zdravstvena sposobnost zaposlenog za bezbjedan rad na tom radnom mjestu.

Odgovorno lice Društva ne smije rasporediti zaposlenog da radi na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada odnosno sa povećanim rizikom, ukoliko prethodno nije utvrdio da zaposleni ispunjava propisane uslove.

Zaposleni koji radi na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada odnosno sa povećanim rizikom rada je dužan da odmah obavijesti odgovorno lice Društva, ako ocijeni da nije sposoban da radi takve poslove, kao i da obavi zdravstveni pregled na koji ga je uputilo Društvo.

Društvo je dužno da zaposlenog koji obavlja poslove sa posebnim uslovima rada, odnosno sa povećanim rizikom uputi na zdravstveni pregled prije isteka roka utvrđenog propisom, kada to ocijeni ovlašćena ustanova za zdravstvenu zaštitu zaposlenih.

Ako se u postupku zdravstvenog pregleda utvrdi da zaposleni ne ispunjava posebne zdravstvene uslove za obavljanje poslova na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada poslodavac je dužan da ga rasporedi na drugo radno mjesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima, u skladu sa aktom o sistematizaciji.

Ukoliko se zaposleni ne može rasporediti, u smislu stava 5 ovog člana, poslodavac je dužan da mu obezbijedi druga prava u skladu sa propisima i kolektivnim ugovorom.

VI NAČIN OSPOSOBLJAVANJA I PROVJERA OSPOSOBLJENOSTI ZAPOSLENIH ZA BEZBJEDAN RAD

Član 27

Društvo je dužno da izvrši osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenog:

- zasnivanja radnog odnosa,
- raspoređivanja na drugo radno mjesto,
- uvođenja nove tehnologije, uvođenja novih ili zamjene sredstava za rad, promjene procesa rada i
- ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana.

Član 28

Društvo je dužno da donese Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih (u daljem tekstu: program), u skladu sa procjenom rizika na radnom mjestu, kao i da, po potrebi, mijenja ili obnavlja njegovu sadržinu u zavisnosti od uvođenja novih procesa rada, novih tehnologija i sredstava za rad.

Ospozobljavanje zaposlenih prilagođava se novim i promjenljivim rizicima, a po potrebi i ponavlja u određenim vremenskim razmacima u skladu sa programom.

Društvo je dužno da zaposlenog, u toku osposobljavanja za bezbjedan rad, upozna sa svim vrstama opasnosti na poslovima na koje ga raspoređuje i o konkretnim

mjerama za zaštitu na radu, koje su potrebne radi otklanjanja opasnosti po život, odnosno oštećenje zdravlja.

Programom se određuje način teorijskog i praktičnog osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih.

Provjeru teorijske i praktične osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih Društvo obavlja na mjestu rada.

Postupak provjere teorijskog znanja stečenog putem osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih vrši se po pravilu pisanim putem (test), a može i uobičajenim i najprikladnjijim metodama (anketa, usmeni dio i sl.), u skladu sa procjenom rizika na radnom mjestu i Programom o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih.

Zaposlenim koji su odgovorili pozitivno na teorijski postavljena pitanja i zadovoljili kriterijume praktične provjere stečenih znanja za konkretno radno mjesto na kojem su raspoređeni izdaje se pisano uvjerenje o osposobljenosti za bezbjedan rad.

Periodične provjere teorijske i praktične osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih, određuje Društvo programom iz stava 1 ovog člana.

VII KORIŠĆENJE SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE I ZDRAVLJA NA RADU

Član 29

Društvo je dužno da zaposlenom obezbijedi sredstva i opremu lične zaštite i zdravlja na radu uz uslove propisane Zakonom.

Društvo je dužno da obezbijedi da zaposleni sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu koristi u skladu sa namjenom i primijenjenim mjerama zaštite.

Član 30

Zaposlenim koji su tokom rada izloženi različitim uticajima štetnih faktora kao posljedica tehničko - tehnološkog procesa i opasnostima pri radu u i van objekata Društva, a u svrhu zaštite njihovog života i zdravlja dodjeljuju se na korišćenje sredstva i oprema lične zaštite na radu, ako se rizici, opasnosti i štetnosti nijesu mogli otkloniti primjenom odgovarajućih preventivnih mjera

Član 31

Radna mesta, odnosno poslovi na kojima se dodjeljuju i koriste sredstva i oprema lične zaštite na radu i ostale odredbe vezane za ovu obavezu Društva i zaposlenih, određeni su propisima, standardima i aktom o procjeni rizika na radnom mjestu.

Normativ sredstava i opreme lične zaštite na radu koja pripadaju zaposlenom, se nalazi u tabelarnom prilogu koji je odštampan uz ovaj pravilnik i čini njegov sastavni dio.

Član 32

Sva sredstva i oprema lične zaštite na radu su svojina Društva i daju se na korišćenje zaposlenima, te se ne smiju prisvajati, otudjivati ili namjerno uništavati od strane zaposlenih i pojedinaca.

Ponašanje suprotno stavu 1 ovog člana predstavlja težu povredu radne dužnosti.

Član 33

Potreba primjene sredstava i opreme lične zaštite na radu na pojedinim radnim mjestima i poslovima utvrđuje se na osnovu prethodne procjene rizika, analiza i naknadnih opažanja izvora opasnosti i emisija štetnosti, u skladu sa važećim propisima i standardima.

Član 34

Prilikom otvaranja novih radnih mjesta, kao i prilikom izmjene tehnološkog postupka ili lokacije sredstava za rad koja bitno odstupa od prethodnih parametara zaštite i zdravlja na radu i mogu imati uticaja na vrstu i količinu potrebnih sredstava i opreme lične zaštite na radu, odgovorno lice Društva projektuje potrebu dodatne nabavke i korišćenja sredstava i opreme lične zaštite na radu.

Član 35

Zaduživanje i razduživanje zaposlenih sa sredstvima i opremom lične zaštite na radu vrši se preko neposrednih rukovodilaca, komercijalne službe, stručne službe ili stručnog lica za poslove zaštite i zdravlja na radu.

Zaposleni prilikom zaduživanja, odnosno razduživanja sredstvom i opremom lične zaštite na radu potpisuje potvrdu - revers o prijemu ili razduženju istog.

Član 36

Neposredni rukovodilac, komercijalna služba, stručna služba ili stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu izdaje zaposlenom potvrdu - revers o zaduženju i razduženju sredstava i opreme lične zaštite na radu u sljedećim slučajevima:

- kada zaposleni stupa na posao ili mijenja radno mjesto;
- kada zaposleni istroši sredstva i opremu lične zaštite na radu i
- kada zaposleni prekida radni odnos u Društvu;

Član 37

Zabranjeno je iznošenje sredstava i opreme lične zaštite na radu izvan objekata Društva, osim za izvršavanje poslova za potrebe Društva.

Zaposleni mogu iznositi radna odijela radi pranja i čišćenja, uz dozvolu neposrednog rukovodioca.

Član 38

Neposredni rukovodioci su dužni u svom djelokrugu rada da vode brigu o čišćenju određenih sredstava i opreme kolektivne zaštite na radu (dezinfekciji) i isto da sprovedu bar jednom u tri mjeseca.

Član 39

Odgovorno lice Društva na kraju svake godine vrši analizu potreba sredstava i opreme lične zaštite na radu za narednu godinu radi usaglašavanja stanja sa potrebama Društva.

Član 40

U skladu sa ovim pravilnikom, nabavljati se mogu samo sredstva i oprema lične zaštite na radu samo ako Društvo za njih raspolaže sa propisanom dokumentacijom na službenom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi, u kojoj je proizvođač, odnosno isporučilac naveo sve bezbjednosno-tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika na radu sa njima i da su obezbijeđene sve mјere zaštite koje su određene dokumentacijom u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu.

Član 41

Trebovanje sredstava i opreme lične zaštite na radu se vrši u skladu sa ovim pravilnikom.

Član 42

Zaposleni koji su snabdjeveni sredstvima i opremom lične zaštite na radu dužni su da ista koriste i da vode brigu o njima za cijelo vrijeme korišćenja radnog procesa, tj. za cijelo vrijeme dok im prijeti opasnost po život ili zdravlje na radu.

Član 43

Zaposleni kojima su sredstva i oprema lične zaštite na radu data na korišćenje dužni su da staraju o njima domaćinski kako bi što duže bila pogodna za upotrebu i efikasna za zaštitu i zdravlje na radu.

Član 44

Zaposleni kojem se sredstvo i oprema lične zaštite na radu uništi ili bude neprikladno za upotrebu prije isteka roka trajanja zbog nepredviđenih razloga (uništenja, cijepanja), obavljanja dugotrajnih i intenzivnih radova na kojima se sredstvo brže amortizuje, lošeg kvaliteta sredstva i opreme lične zaštite i zdravlja na radu i slično ima pravo da zahtijeva i dobije na korišćenje drugo sredstvo i opremu lične zaštite na radu.

Član 45

Zaposlenom se može izdati na upotrebu novo sredstvo i oprema lične zaštite na radu tek po razduženju rashodovanog, odnosno ranije zaduženog sredstva.

Član 46

Odgovorno lice je dužan da osigura potrebna sredstva i opremu lične zaštite na radu učenicima na praktičnoj nastavi i studentima na praksi, kao i svim drugim licima koja učestvuju u radnim procesima ili su prisutna u procesu rada i radnoj sredini u Društvu.

Član 47

Kada se sredstvo i oprema lične zaštite na radu uništi na način da se više ne može upotrebljavati ili ako je isteklo vrijeme propisano za njegovu upotrebu, ono se rashoduje.

Rashodovanje sredstava i opreme lične zaštite na radu vrši neposredni rukovodilac, komercijalna služba, stručna služba ili stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu o čemu se zaposlenom izdaje potvrda.

Član 48

Održavanje sredstava i opreme lične zaštite na radu vrše sami zaposleni koji su zaduženi sa tim sredstvima.

Zaposleni su dužni da sredstva i opremu lične zaštite i zdravlja na radu namjenski koriste.

VIII – PRETHODNI I PERIODIČNI PREGLEDI I ISPITIVANJA SREDSTAVA RADA, SREDSTAVA I OPREME LIČNE ZAŠTITE NA RADU I USLOVA RADNE SREDINE

Član 49

Prethodni i periodični pregledi i ispitivanja objekata, tehnoloških procesa, sredstava rada, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine vrše se u cilju obezbjeđivanja kvaliteta izvedenih radova i rada na propisan način u toku izvođenja procesa rada.

U cilju utvrđivanja primjene propisanih mjera zaštite, Društvo obezbjeđuje vršenje pregleda i ispitivanja objekata, tehnoloških procesa, sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslova radne sredine u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu, standardima i drugim propisima radi utvrđivanja da li je primjenjenim mjerama osiguran bezbjedan rad, uputstvima proizvođača, tehničkim propisima i domaćim standardima.

Društvo je dužno da zaposlenim da na upotrebu sredstva za rad samo ako od ovlašćene organizacije posjeduje stručni nalaz odnosno izvještaj o njihovim izvršenim pregledima i ispitivanjima, sa ocjenom da su na njima obezbijeđene propisane mjere zaštite.

IX - PRVA POMOĆ, ZAŠTITA OD POŽARA I EVAKUACIJA ZAPOSLENIH

Član 50

Društvo je dužno da preduzme potrebne mјere i odredi zaposlene za pružanje prve pomoći, zaštitu od požara i evakuaciju zaposlenih u zavisnosti od vrste radnog mјesta i djelatnosti, kao i od broja zaposlenih i prisustva drugih lica, u skladu sa ovim zakonom i propisima koji uređuju ovu oblast.

Za primjenu mјera iz stava 1 ovog člana mora da se obezbijedi veza sa službama u i van poslodavca, posebno u pogledu prve pomoći, hitne medicinske pomoći, spašavanja i zaštite od požara.

Broj zaposlenih iz stava 1 ovog člana, njihova sposobnost i raspoloživa oprema zavisi od obima i ili specifične opasnosti kod Društva.

Za pružanje prve pomoći mora biti sposobljeno tehničko i nadzorno osoblje (predradnici, poslovode, majstori, upravnici, nadzornici i sl.), kao i najmanje 2% od ukupnog broja zaposlenih koji su zaposleni u jednoj radnoj smjeni.

Osposobljavanje za pružanje prve pomoći se obavlja teorijski i praktično, a vrši ga Crveni krst Crne Gore u saradnji sa ovlašćenim ustanovama za zdravstvenu zaštitu zaposlenih ili ovlašćena ustanova za zdravstvenu zaštitu zaposlenih ili ovlašćena organizacija za zaštitu i zdravlje na radu.

Provjera odnosno ispit iz teorijske osposobljenosti za pružanje prve pomoći vrši

se po pravilu pisanim putem (test), a iz praktične osposobljenosti vrši se licu mesta.

Polaganje ispita iz teorijske i praktične osposobljenosti za pružanje prve pomoći vrši se pred komisijom koju svojom odlukom imenuje odgovorno lice Društva iz reda lica koja su vršila osposobljavanje.

X – OZBILJNA, NEPOSREDNA I NEIZBJEŽNA OPASNOST

Član 51

Poslodavac je dužan da obavijesti sve zaposlene koji su ili bi mogli biti izloženi ozbiljnoj ili neposrednoj opasnosti o vrsti rizika i o mjerama zaštite.

Poslodavac je dužan da, prilikom ozbiljne, neposredne i neizbjegne opasnosti, mjerama i uputstvima, zaposlenim omogući zaustavljanje rada i upućivanje na bezbjedno mjesto.

Poslodavac ne može zahtijevati od zaposlenih da nastave rad u situaciji u kojoj postoji ozbiljna i neposredna opasnost, osim u slučaju spašavanja ljudskih života.

Član 52

U slučaju da je kod Društva došlo do neobičnih i nepredvidivih okolnosti koje su van kontrole Društva ili posebnih događaja čije posljedice nije bilo moguće izbjegići uprkos sprovedenim mjerama zaštite, Društvo se oslobađa od odgovornosti.

XI - NAČIN PROVJERE ZAPOSLENIH POD UTICAJEM ALKOHOOLA I DRUGIH SREDSTAVA ZAVISNOSTI

Član 53

Provjera da li je zaposleni pod uticajem alkohola, odnosno drugih sredstava zavisnosti vrši se u slučajevima:

- ako je zaposleni u očigledno pijanom stanju ili ako postoji osnovana sumnja da je pod uticajem alkohola;
- ekscesnog ponašanja zaposlenog, tuče, remećenja procesa rada, izazivanje materijalnih šteta, vrijedanja drugih zaposlenih i drugim sličnim slučajevima;
- kada lice sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima, odnosno neposredni rukovodilac, kao i stručno lice za zaštitu na radu, procijene da treba izvršiti provjeru i
- kada je došlo do povrede na radu zbog očigledne nepažnje povrijeđenog ili drugog lica, kada postoji sumnja u uzročno posljedičnu vezu sa uticajem alkohola ili drugih sredstava zavisnosti.

Član 54

Provjeru da li je zaposleni pod uticajem alkohola, odnosno drugih sredstava zavisnosti vrši neposredni rukovodilac i stručno lice za zaštitu na radu, a na zahtjev zaposlenog koji se podvrgava provjeri može da prisustvuje još jedan zaposleni.

Provjera iz stava 1 ovog člana vrši se pomoći odgovarajućih sredstava i aparata (alkometar i dr.) ili stručnim pregledom medicinske ustanove.

O izvršenoj provjeri lica iz stava 1 ovog člana sastavljaju zapisnik i o rezultatima provjere izvještavaju odgovorno lice Društva.

Zaposleni kod koga se utvrđi veći procenat alkohola od procenta dozvoljenog zakonom ili kod koga se utvrđi da je pod uticajem sredstava zavisnosti, čini težu povredu radne obaveze i ne smije započeti rad.

Zaposleni koji odbije da se podvrgne provjeri, čini težu povredu radne obaveze i ne smije započeti rad, dok se ne podvrgne provjeri.

XII – KOLEKTIVNO OSIGURANJE

Član 55

Poslodavac je dužan da zaposlene obavezno osigurava od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom.

Premije za osiguranje iz stava 1 ovog člana padaju na teret poslodavca, a određuju se u zavisnosti od nivoa rizika od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom.

XIII – EVIDENCIJE

Član 56

Društvo vodi evidencije iz oblasti zaštite i zdravlja na radu utvrđene zakonom i drugim propisima.

Evidencije iz stava 1 ovog člana vode stručno lice za poslove zaštite i zdravlja na radu, stručna služba ili ovlašćena organizacija u zavisnosti od načina organizovanja i vođenja stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu.

XIV - OBAVEZE DRUŠTVA PREMA INSPEKCIJI RADA

Član 57

Društvo je dužno da odmah, a najkasnije u roku od 24 sata od nastanka, pisano prijavi Inspekciji rada svaku smrtnu, kolektivnu, tešku i drugu povredu na radu, koja uzrokuje odsustvo zaposlenog sa rada duže od tri radna dana, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi zaštitu i zdravlje zaposlenih.

Član 58

Zakonom je regulisan način vođenja evidencije o povredama na radu koje vodi Društvo u posebnoj knjizi u kojoj se vode i ostale evidencije iz oblasti rada.

Društvo je dužno da izda zaposlenom koji je povrijeđen i zdravstvenoj ustanovi u kojoj je izvršen pregled zaposlenog izvještaj o povredi na radu, u roku i na obrascu koji se propisuje aktom organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Društvo je dužno da inspektoru prilikom vršenja uvidaja pruži sve neophodne informacije i dokumentaciju neophodne za utvrđivanje činjenica koje su dovele do smrtne, kolektivne i teške povrede na radu.

Član 58

Društvo je dužno da omogući nadležnom inspektoru vršenje inspekcijskog nadzora bez njegovog prethodnog obaveštenja Društvu i da mu omogući da uđe u poslovne prostorije, u skladu sa zakonom.

Društvo je dužno da inspektoru omogući pregled prostorija i sredstava za rad, da mu zaposleni daju potrebna obavještenja i da mu stavi na uvid isprave, odnosno podatke potrebne za vršenje nadzora nad primjenom propisa o zaštiti i zdravlju na radu.

Društvo je dužno, da na zahtjev inspektora, obezbijedi izvještaj o stanju zaštite i zdravlja na radu zaposlenih, kao i o sprovedenim mjerama u ovoj oblasti.

Društvo je dužno da sarađuje sa Odborom zaposlenih, odnosno predstavnikom zaposlenih, blagovremeno odgovara na njihovo mišljenje i zahtjeve, dostavlja izvještaje o uzrocima povreda sa smrtnim i teškim posljedicama, omogući inspekcijski nadzor i prisustvo predstavnika zaposlenih inspekcijskom nadzoru, kada to on zahtijeva.

Član 60

Odgovorno lice Društva je dužan da u roku od tri dana od isteka pojedinačno postavljenih rokova određenih rješenjem za izvršenje mjera, pisano obavijesti inspektora da li su naređene mjere izvršene.

U slučaju kada Društvo istovremeno izvodi radove sa ostalim poslodavcima - izvođačima radova na istom, odnosno zajedničkom gradilištu ili radilištu, odgovorno lice Društva je dužno da sa ostalim izvođačima radova zaključi ugovor o organizovanju i sprovođenju mjera zaštite i zdravlja na radu prije početka izvođenja radova isti obavezno dostavi inspekциji rada, najkasnije pet dana prije početka radova.

U slučaju kada Društvo izvodi radove duže od 30 radnih dana i na kojima je istovremeno zaposleno više od 20 lica ili na kojima obim radova traje duže od 15 mjeseci ili je zaposleno više od 500 lica dužan je da, najkasnije pet dana prije početka radova, inspekciji rada dostavi prijavu o početku radova.

U slučaju kada Društvo gradi, vrši rekonstrukciju ili ruši objekte dužno je da izradi Plan mjera zaštite i zdravlja na radu, odnosno Elaborat o uređenju gradilišta u skladu sa aktom Ministarstva rada i socijalnog staranja Crne Gore.

XV - ZABRANA VRŠENJA POSLOVA, ODNOSENJE RADNIH ZADATAKA

Član 61

Odgovorno lice Društva će zabraniti vršenje poslova, odnosno radnih zadataka zaposlenim koji se ne pridržavaju propisanih mjera zaštite i zdravlja na radu, koriste sredstva za rad na kojima nijesu obezbijedene mjere zaštite, ne koriste propisana sredstva i opremu lične zaštite na radu, nijesu se podvrgli provjeri sposobnosti za bezbjedan rad, ako utvrdi da rade na radnim mjestima sa posebnim uslovima rada odnosno povećanim rizikom, a ne ispunjavaju propisane uslove za rad na tim radnim mjestima, ako se nijesu podvrgli zdravstvenom pregledu u propisanom roku, ako odbijaju da postupe po uputstvima za bezbjedan rad i odbiju da se podvrgnu provjeri da li su pod uticajem alkohola, odnosno drugih sredstava zavisnosti.

Zbog razloga iz stava 1 ovog člana, zaposleni mogu biti privremeno udaljeni sa mesta rada dok ovi razlozi traju.

XVI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 62

Nepoštovanje odredbi ovog Pravilnika od strane zaposlenih predstavlja težu povredu radnih obaveza i dužnosti.

Član 63

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaju da važe sva akta kojim se reguliše oblast zaštite i zdravlja na radu i iste treba uskladiti sa istim.

Član 64

Izmjene i dopune ovog Pravilnika vrše se na način i po postupku za njegovo donošenje.

Član 65

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom njegovog donošenja.

Predsjednik Savjeta

Lokalni javni emiter "RADIO-KOTOR" D.O.O. Kotor

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

Na osnovu člana 16 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list CG", br. 34/14 i 44/18), čl. 3 i 4 Pravilnika o načinu i postupku osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad ("Službeni list RCG", br. 57/06), i čl. 28 Pravilnika o zaštiti i zdravlju na radu **Lokalnog javnog emitera "RADIO-KOTOR" D.O.O. Kotor**, Savjet Radio Kotora na predlog Izvršnog direktora Društva, dana **13.08.2021.** godine **donosi**

PROGRAM o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

UVODNE NAPOMENE

U skladu sa odredbama Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list CG", br. 34/14, 44/18), drugim propisima iz oblasti zaštite i zdravlja na radu i opštim aktom kojim se uređuju pitanja iz zaštite i zdravlja na radu u **Lokalnom javnom emiteru "RADIO-KOTOR" D.O.O. Kotor** (u daljem tekstu: Društvo) je dužno da izvrši osposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad:

- kod zasnivanja radnog odnosa,
- raspoređivanja na drugo radno mjesto,
- uvođenja nove tehnologije,
- uvođenja novih ili zamjene sredstava za rad,
- promjene procesa rada i
- ponovnog raspoređivanja na rad poslije odsustvovanja koje je trajalo duže od godinu dana.

Društvo je dužno da zaposlenog, u toku osposobljavanja za bezbjedan rad, upozna sa svim vrstama opasnosti na poslovima na koje ga raspoređuje i o konkretnim mjerama za zaštitu i zdravlje na radu, koje su potrebne radi otklanjanja opasnosti po život, odnosno oštećenje zdravlja.

Ako kod Društva, na osnovu ugovora ili po drugom pravnom osnovu, obavljaju rad zaposleni drugog poslodavca dužan je da im da odgovarajuća uputstva o mogućim rizicima po život i zdravlje i da ih upozna sa mjerama za bezbjedan rad tokom obavljanja tih poslova.

O sposobljavanje zaposlenih prilagođava se novim i promjenljivim rizicima, a po potrebi i ponavlja u određenim vremenskim razmacima u skladu sa ovim programom.

O sposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenih se vrši u skladu sa ovim programom u toku radnog vremena, a troškove sposobljavanja snosi Društvo.

Program je definisan svojim obimom, intenzitetom i redoslijedom sadržaja sposobljavanja.

Proces sposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih se obavlja u tri osnovne faze: priprema, izvođenje i provjera sposobljenosti.

Program o sposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih je konkretizacija izvođenja procesa sposobljavanja kojim se neposredno identifikuju pojedine discipline ili tematski kompleksi za tačno određene oblasti i vrstu poslova, a po potrebi se mijenja ili obnavlja njegova sadržina u zavisnosti od uvođenja novih procesa rada, novih tehnologija, akta o procjeni rizika, sredstava za rad i obuhvata:

- Cilj sposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad;

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

- Radna mjesta sa ocjenom rizika, propisanim mjerama zaštite, uputstvima za bezbjedan rad i dr.
- Uslovi rada, sredstva za rad, sredstva i oprema lične zaštite na radu, opasne materije i radna mjesta sa posebnim uslovima rada;
- Vrijeme trajanja osposobljavanja (posebno za teorijski, posebno za praktični dio),
- Način i postupak izvođenja teorijskog i praktičnog osposobljavanja (tečaj - kurs, seminar, samoobrazovanje, predavanja, predavanja i razgovor, predavanja pomoću audio - vizuelnih sredstava, demonstracije, praktični radovi i dr. uz upotrebu literature, mjerila, učila, obrazovnih sredstava, sredstava za rad, uređaja, opreme - organizovano na grupni ili individualni način) i
- Način provjere osposobljenosti za bezbjedan rad.

CILJ OSPOSOBLJAVANJA ZAPOSLENIH ZA BEZBJEDAN RAD

O sposobljavanje zaposlenih ima za cilj pružanje, što širih znanja u poznavanju normativnih, tehničkih, zdravstvenih, psihofizičkih i drugih mjera zaštite na radu kao što su:

- osnove zaštite i zdravlja na radu,
- organizovanje zaštite i zdravlja kod poslodavca,
- prava i obaveze zaposlenih i poslodavca,
- rizici po zaposlene kojima su izloženi tokom rada,
- uputstva o pravilnom korišćenju sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i opasnih materija,
- mjere za pružanje prve pomoći, gašenje požara i evakuaciju zaposlenih, u zavisnosti od vrste radnog mesta i djelatnosti i dr.

RADNA MJESTA SA OCJENOM RIZIKA, PROPISANIM MJERAMA ZAŠTITE, UPUTSTVA ZA BEZBJEDAN RAD I DR.

Radna mjesta sa ocjenom rizika

Društvo je dužno da zaposlene i predstavnike zaposlenih upozna i omogući im pristup procjeni rizika na radnom mjestu sa kojima se mogu suočiti zaposleni, kao i sa odlukama odnosno mjerama zaštite koje treba preduzeti u cilju eliminisanja ili smanjenja na propisanu mjeru.

U cilju određivanja radnih mesta sa povećanim rizikom, zdravstvenih zahtjeva za određeni rad koje moraju da ispunjavaju zaposleni u radnom procesu ili za korišćenje pojedinih sredstava za rad na osnovu stručne ocjene ovlašćene ustanove za zdravstvenu zaštitu zaposlenih, Društvo je dužno da doneše Akt o procjeni rizika za sva radna mjesta, utvrdi način i mjere za otklanjanje rizika i obezbijedi njihovo sprovođenje.

Akt o procjeni rizika je akt koji sadrži opis procesa rada sa procjenom (ocjenom) rizika od povreda ili oštećenja zdravlja na radnom mjestu i kojim se utvrđuju način i mjere za otklanjanje rizika u cilju poboljšanja zaštite i zdravlja zaposlenog.

Društvo je dužno da izmijeni Akt o procjeni rizika u slučaju:

- pojave svake nove opasnosti i promjene nivoa rizika u procesu rada;
- kada postojeće mjeru zaštite nijesu dovoljne, odnosno nijesu odgovarajuće;

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

- adaptacije, rekonstrukcije, havarije, generalnog remonta;
- teške, kolektivne i smrtnе povrede na radu;
- kada je procjena rizika zasnovana na podacima koji ne odgovaraju stvarnom stanju;
- promjene djelatnosti

Procjena rizika zasniva se na utvrđivanju i preuzimanju mjera za otklanjanje mogućih vrsta opasnosti i štetnosti na radnom mjestu i u radnoj sredini, a na osnovu kojih se vrši procjena rizika od nastanka povreda i zdravstvenog oštećenja zaposlenog.

Društvo je dužno da zaposlene na transparentan način upozna sa aktom o procjeni rizika.

Propisane mjere zaštite

Zaštita i zdravlje na radu obezbeđuje se i sprovodi primjenom savremenih tehničko-tehnoloških, organizacionih, zdravstvenih, socijalnih i drugih mjera i sredstava zaštite u skladu sa ovim zakonom, drugim propisima, ratifikovanim i objavljenim međunarodnim ugovorima

Mjere koje se odnose na zaštitu i zdravlje na radu ne mogu proizvesti nikakve troškove za zaposlene.

Društvo je dužno da sprovodi mjere zaštite, poštujući sljedeća načela:

- izbjegavanje rizika;
- procjenjivanje rizika;
- eliminisanje rizika na izvoru;
- prilagođavanje rada i radnog mjeseta zaposlenom, naročito u pogledu konstruisanja radnog mjeseta, izboru sredstava za rad, izboru radnih i proizvodnih metoda sa osvrtom na naročito izbjegavanje monotonog rada i rada pri već određenoj brzini i smanjenja njihovog dejstva na zdravlje;
- prilagođavanje tehničkom napretku;
- zamjena opasnih bezopasnim ili manje opasnim okolnostima;
- razvoja sveobuhvatne politike zaštite i zdravlja na radu, koja uključuje tehnologiju, organizaciju rada, radne uslove, međuljudske odnose i faktore radne sredine;
- davanje prednosti kolektivnim mjerama zaštite u odnosu na individualne mjere zaštite;
- davanje odgovarajućih uputstava i obavještenja zaposlenim.

Uputstva za bezbjedan rad

Društvo je dužno da, u okviru organizovanja rada, uredi pitanja zaštite i zdravlja na radu u skladu sa Zakonom.

Društvo je dužno da obezbijedi da pristup mjestu rada u radnoj sredini na kome prijeti ozbiljna i/ili određena opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja imaju samo ona lica koja su osposobljena za bezbjedan rad na tom radnom mjestu, koja su dobila posebna uputstva za rad na takvom mjestu i koja su opremljena odgovarajućim sredstvima i opremom lične zaštite na radu.

Društvo je dužno da svako lice koje se po bilo kom osnovu nalazi u radnoj prostoriji, krugu poslodavca ili gradilištu upozori na opasna mjesta ili na štetnosti

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

po zdravlje koje se javlaju u tehnološkom procesu, na mjere zaštite koje mora da primjeni i da ga usmjeri na bezbjedne zone za kretanje.

Društvo je dužno da na mjestima rada, kao i sredstvima za rad postavi natpise, upozorenja na službenom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi i znakove zaštite i zdravlja na radu, u skladu sa aktom organa državne uprave nadležnog za poslove rada.

USLOVI RADA, SREDSTVA ZA RAD, SREDSTVA I OPREMA LIČNE ZAŠTITE NA RADU, OPASNE MATERIJE I RADNA MJESTA SA POSEBNIM USLOVIMA RADA

Uslovi rada

Projektovanjem, izgradnjom novih i rekonstrukcijom postojećih, korišćenjem i održavanjem tehnoloških procesa rada sa pripadajućim objektima i sredstvima za rad poslodavac je dužan da obezbijedi da se rad zaposlenih obavlja na bezbjedan način, a hemijske, fizičke (osim jonizujućih i nejonizujućih zračenja) i biološke štetnosti, mikroklima i osvjetljenje na radnim mjestima i u radnim i pomoćnim prostorijama usklade sa propisanim mjerama zaštite i normativima za djelatnost koja se obavlja na tim radnim mjestima i u tim prostorijama.

Ispitivanje radne sredine vrši se u skladu sa standardima, tehničkim normativima i propisima o zaštiti i zdravlju na radu. Ispitivanja se vrše u radnim i pomoćnim prostorijama u kojima se pri radu koriste ili proizvode štetne i opasne materije radi utvrđivanja da li radna sredina odgovara uslovima utvrđenim propisima o zaštiti i zdravlju na radu, tj. da li se u proizvodnim prostorijama u kojima se obavlja rad, javljaju fizičke, hemijske i biološke štetnosti izazvane procesom rada i sredstvima za rad i da li su u dozvoljenim granicama.

Pri promjeni tehnološkog procesa, Društvo je dužno da, prije početka rada, investicioni objekat sa pripadajućom sredstvima za rad prilagodi novom tehnološkom procesu.

Kada Društvo istovremeno izvodi radove sa jednim ili više poslodavaca na istom, odnosno zajedničkom gradilištu ili radilištu, svaki od njih je dužan da organizuje izvođenje radova tako da zaposleni jednog poslodavca pri izvođenju radova ne ugrožavaju zaštitu i zdravlje zaposlenih kod drugih poslodavaca.

Svi poslodavci koji izvode radove dužni su da, prije početka radova, zaključe poseban Ugovor o organizovanju i sprovođenju mjera zaštite, kao i o međusobnim pravima, obavezama i odgovornostima i isti obavezno dostave inspekciji rada, najkasnije pet dana prije početka radova.

Pri izgradnji objekata Društvo, ako izvodi radove dužno je da izradi Plan mjera zaštite na radu odnosno Elaborat o uređenju gradilišta u skladu sa posebnim propisom.

U cilju obezbjeđivanja kvaliteta izvedenih radova i uslova rada na propisan način u toku izvođenja procesa rada Društvo je dužno da vrši prethodne i periodične pregledе objekata, tehnoloških procesa i sredstava za rad.

Prethodni i periodični zdravstveni pregledi zaposlenih preduzimaju se radi utvrđivanja i otklanjanja uzroka obolijevanja i zdravstvenih oštećenja u vezi sa radom.

Sredstva za rad, sredstva i oprema lične zaštite na radu

Sredstvo za rad je svako postrojenje, mašina, oprema, instalacija, alat i drugo oruđe za rad koje se koristi u procesu rada.

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

Sredstva za rad, saglasno Pravilniku o postupku i rokovima za vršenje periodičnih pregleda i ispitivanja sredstava za rad, sredstava i opreme lične zaštite na radu i uslovima radne sredine ("Sl. list RCG", br. 71/05), su:

- **sredstva za rad sa povećanim opasnostima po život i zdravlje zaposlenih** (određena sredstva za rad) koji sa njima rade i dolaze u dodir pri radu, a to su: prese, makaze, dizalice i druga sredstva unutrašnjeg transporta, građevinske mašine, mašine za obradu i preradu metala i sličnih materijala, mašine za obradu i preradu drveta i sličnih materijala, kupatila sa nitratnim solima, razvijači acetilena i acetilenske stanice, sudovi pod pritiskom i cijevna mreža, pokretni zatvoreni sudovi pod pritiskom i pripadajuća instalacija, kompresori i kompresorske stanice, kao i elektroenergetska odnosno elektro i gromobranske instalacije i
- **sredstva za rad koja ne predstavljaju povećanu opasnost po život i zdravlje zaposlenih** (ostala sredstva za rad).

Društvo je dužno da obezbijedi da zaposleni sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu koristi u skladu sa njihovom namjenom i da u postupku upotrebe primjenjuje propisane mjere za zaštitu na radu.

Društvo je dužno da daje na upotrebu upotrebu sredstva za rad i sredstva i opremu lične zaštite na radu neophodne za njegovo radno mjesto, samo ako za njih raspolaze sa propisanom dokumentacijom na službenom jeziku i jezicima u službenoj upotrebi, u kojoj je proizvođač, odnosno isporučilac naveo sve bezbjednosno-tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika na radu sa njima i da su obezbijedene sve mjere zaštite koje su određene dokumentacijom u skladu sa propisima o zaštiti i zdravlju na radu.

Projektovanje, proizvodnja i korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu, čijom se upotrebom otklanjavaju rizici ili opasnosti, koji nijesu mogli da budu otklonjeni primjenom odgovarajućih preventivnih mjera, vrši se na način i u skladu sa primijenjenim tehnološkim postupkom.

Opasne materije

Opasnim materijama se nazivaju materije koje mogu da izazovu materijalnu štetu, povređivanje ljudi ili da ugroze životnu sredinu. Prema međunarodnom sporazumu ADR - (Evropski sporazum o međunarodnom drumskom prevozu roba), kao i prema važećim propisima Crne Gore koji regulišu prevoz ovih materija, one su na osnovu njihovih osnovnih osobina razvrstane u devet klasa. Za svaku klasu postoje pravila koja određuju kako se obavlja njihov transport, s tim da i za svaku materiju posebno mogu da postoje dodatna uputstva. Mnoge materije imaju takve osobine da se mogu svrstati u više grupe, pa se na njih istovremeno primjenjuju pravila za sve te grupe.

Klase opasnih materija:

Klasa 1 Eksplozivne materije i predmeti sa eksplozivnim materijama

Klasa 2 Gasovi

Klasa 3 Zapaljive tečnosti

Klasa 4 Zapaljive čvrste materije

Klasa 4.1 Zapaljive čvrste materije, samoreagujuće materije i čvrsti desenzitivisani eksplozivi

Klasa 4.2 Materije sklone samozapaljenju

Klasa 4.3 Materije koje u dodiru sa vodom emituju zapaljive gasove

Klasa 5.Oksidirajuće materije i organski peroksidi

Klasa 5.1 Oksidirajuće materije

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

- Klasa 5.2 Organski peroksidi
- Klasa 6. Otrvne (toksične) i infektivne materije
- Klasa 6.1 Otrvne materije
- Klasa 6.2 Infektivne materije
- Klasa 7 Radioaktivni materijali
- Klasa 8 Korozivne (nagrizajuće) materije
- Klasa 9 Ostale opasne materije

Obaveza proizvođača opasnih materija, je da korisniku obezbijedi propisanu dokumentaciju u kojoj mora da navede sve bezbjednosno - tehničke podatke koji su važni za ocjenjivanje rizika na radu sa njima i da su obezbijeđene sve mјere zaštite na radu koje su određene dokumentacijom u skladu sa propisima o zaštiti na radu.

Proizvođač je obavezan da zaposlenog osposobi za bezbjedan rad sa opasnim materijama, kao i da ga upozna sa mogućim štetnostima i opasnostima za njega i širu okolinu, i pravilnom primjenom i upotreboru odgovarajućih sredstava i opreme lične zaštite, te da primjenjuje mјere zaštite na radu. Obaveza proizvođača, u smislu Zakona o životnoj sredini, je i izrada procjene uticaja na životnu sredinu, te zamjena tehnologija sa nepovoljnim uticajem na životnu sredinu sa drugim, koje predstavljaju bitno manji rizik ili opasnost, čak i u slučaju kada iziskuju veće troškove u odnosu na vrijednosti koje treba zaštititi.

Isporučioci koji dolaze u dodir sa opasnim materijama dužni su, shodno Zakonu o prevozu opasnih materija, da preduzimaju preventivne i zaštitne mјere kojima se obezbjeđuje zaštita života i zdravlja ljudi, životne sredine ili materijalnih dobara, odnosno bezbjednog saobraćaja. U tom smislu su obavezni da vrše i propisno pakovanje, tako da ambalaža u kojoj se prevoze opasne materije mora da:

- obezbijedi zaštitu života i zdravlja ljudi i životne sredine pri prevozu opasnih materija i rukovanju opasnim materijama,
- bude zatvorena i nepropustljiva,
- bude dovoljno čvrsta i jaka i
- bude od materijala koju ne smije da nagriza opasna materija niti sa njima da stvara opasna i štetna jedinjenja.

Korisnici opasnih materija moraju se pridržavati pravila bezbjednosti i zaštite zdravlja zaposlenih, a jedna od njih je da svi zaposleni koji rade sa takvim materijama moraju biti potpuno osposobljeni za bezbjedan rad i upoznati sa opasnostima i neophodnim mjerama zaštite od požara. Ovi zaposleni se prije raspoređivanja na radna mjesta i periodično u toku rada, moraju podvrgnuti specijalističkim zdravstvenim pregledima. Kada se koriste zapaljive materije, prostorije moraju biti izrađene od nezapaljivog materijala, a obavljanje poslova mora biti usklađeno sa tehničkim propisima, standardima i propisima o zaštiti na radu. Moraju postojati pomoćni izlazi, električna instalacija treba da bude otporna na požar i mora postojati odgovarajuća oprema za zaštitu od požara. Samo minimalna količina zapaljivog materijala treba da se nalazi u radnim prostorijama, dok ostatak treba da bude u izolovanom skladištu. Za opasne materije u vidu prašine moraju postojati izduvna ventilacija, a tamo gdje je potrebno moraju biti obezbijeđena propisana sredstva i oprema lične zaštite na radu. Sredstva i oprema lične zaštite na radu su obavezna i u svim slučajevima upotrebe opasnih materija kada se drugim mjerama zaštite ne mogu obezbijediti bezbjedni uslovi rada. Gdje god je to izvodljivo, treba koristiti materije koje su neškodljive ili manje opasne. Tamo gdje se koriste korozivni materijali treba da postoje tuševi za slučaj

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

nezgode, kao i fontane za ispiranje očiju, a u koliko za otrovnu supstancu postoji poznato sredstvo za neutralizaciju, ono mora biti obezbijeđeno i na dohvati ruke.

Zaposleni koji rade sa opasnim materijama, shodno propisima treba da budu punoljetna i da su stručno osposobljena, na način i po postupku koji je propisan međunarodnim standardima i Pravilnikom o stručnom osposobljavanju vozača motornih vozila kojima se prevoze opasne materije i drugih lica koja učestvuju u prevozu tih materija. Zaposleni koji nijesu stručno osposobljeni za rukovanje opasnim materijama mogu, ako su prethodno upoznati sa načinom rada, opasnostima i zaštitnim mjerama na radu, samo prenositi, utovarati, istovarati ili pretovarati opasne materije, i to pod rukovodstvom i nadzorom stručno osposobljenog lica za rukovanje opasnim materijama.

Opasne materije mogu da prevoze samo lica koja su za rukovanje i prevoz opasnih materija stručno osposobljena i koja su napunila 21 godinu.

Radna mjesta sa posebnim uslovima rada

Radna mjesta sa posebnim uslovima rada su radna mjesta na koja mogu biti raspoređeni i obavljati poslove tih radnih mjesta samo zaposleni koji, pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa, ispunjavaju i posebne uslove u pogledu pola, godina života, školske spreme, stručne osposobljenosti, zdravstvenog stanja i psihičkih sposobnosti.

Organ državne uprave nadležan za poslove rada, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja, propisuje koji poslovi se smatraju poslovima sa posebnim uslovima rada, kao i posebne uslove koje treba da ispuni zaposleni za rad na tim poslovima.

Društvo ne može raspoređiti zaposlenog da radi na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada, ukoliko prethodno nije utvrdio da zaposleni ispunjava propisane posebne uslove.

Zaposleni koji radi na radnom mjestu sa posebnim uslovima rada je dužan da odmah obavijesti poslodavca, ako ocijeni da nije sposoban da radi takve poslove, kao i da obavi zdravstveni pregled na koji ga je uputio poslodavac.

VRIJEME TRAJANJA OSPOSOBLJAVANJA (POSEBNO ZA TEORIJSKI, POSEBNO ZA PRAKTIČNI DIO)

O sposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad Društvo obavlja teorijski i praktično.

O sposobljavanje zaposlenih za bezbjedan rad vrši se u toku radnog vremena, a troškove osposobljavanja snosi Društvo.

Teorijski dio osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad obuhvata upoznavanje sa:

- organizacijom i normativnom uređenosti zaštite i zdravlja na radu,
- upoznavanje sa propisima iz oblasti zdravstvene zaštite, zdravstvenog penzijskog i invalidskog osiguranja zaposlenih,
- obavljanjem stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu,
- procjenom rizika na radnom mjestu,
- bezbjednim korišćenjem sredstava za rad i sredstava i opreme lične zaštite na radu,
- opasnostima i štetnostima u procesu rada na radnom mjestu,
- ergonomskim i psihofizičkim zahtjevima radnog mjesata,

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

- uslovima radne sredine,
- organizacijom prve pomoći, zaštite od požara, evakuacije zaposlenih i dr.

Praktičnom osposobljavanju se pristupa kada se ocjeni da je zaposleni teorijski osposobljen za bezbjedan rad.

Praktični dio osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad obuhvata bezbjedno rukovanje sa sredstvima za rad, sredstvima i opremom lične zaštite na radu i opasnim materijama.

Praktični dio osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad izvodi se kroz praktični rad na sredstvu za rad, demonstracijom pojedinih radnji i postupaka u procesu rada na mašini ili uređaju od strane instruktora i zaposlenog. Praktično osposobljavanje se vrši kombinacijom grupnog ili individualnog rada u zavisnosti od organizacije rada na određenom sredstvu za rad ili od određenog tehnološkog postupka.

Nivo i intenzitet osposobljavanja su prilagođeni potrebi radnog procesa i stručnoj spremi zaposlenih. Zaposleni koji nijesu izloženi riziku od povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, se osposobljavaju za bezbjedan rad do nivoa opšteg znanja o zaštiti i zdravlju na radu, dok se zaposleni koji su izloženi riziku povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom, osposobljavaju za bezbjedan rad pored nivoa opšteg znanja o zaštiti i zdravlju na radu i do nivoa pojedinih cjelinabezbjedan i zdrav rad na sopstvenom radnom mjestu.

Procijenjeno vrijeme za izvođenje procesa teorijskog i praktičnog osposobljavanja je za:

- **Teorijski dio:** 11 časova.
- **Praktični dio:** 4 časa.
- **Provjeru znanja:** 2 časa.

UKUPNO: 17 časova

PREGLED TEMA ZA OSPOSOBLJAVANJE ZAPOSLENIH ZA BEZBJEDAN RAD

Broj teme	NAZIV TEME	Ukupan br. časova	Način izvođenja
1.	Organizacija i normativna uređenost zaštite i zdravlja na radu u Društvu	1	Teorijski
2.	Propisi iz oblasti rada, zdravstvene zaštite i osiguranja	1	Teorijski
3.	Procjena rizika na radnom mjestu	1	Teorijski
4.	Mjere zaštite na radu	1	Teorijski
5.	Bezbjedno korišćenje i upotreba sredstava za rad	2	Teorijski - 1 čas Praktično - 1 čas
6.	Bezbjedno korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu	2	Teorijski - 1 čas Praktično - 1 čas
7.	Opasnosti i štetnosti u procesu rada na radnom mjestu	2	Teorijski - 1 čas Praktično - 1 čas
8.	Uslovi rada, radnog mjesta i radne sredine	1	Teorijski
9.	Bezbjedno rukovanje sa el. energijom i opasnim materijama	2	Teorijski - 1 čas Praktično - 1 čas
10.	Organizacija prve pomoći, zaštita od požara i evakuacija	2	Teorijski - 1 čas Praktično - 1 čas
11.	Provjera osposobljenosti zaposlenih za bezbjedan rad	2	Test - 1 čas Praktično - 1 čas
	UKUPNO ČASOVA	17	

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

SADRŽAJ TEMA

TEMA 1: Organizacija i normativna uređenost zaštite i zdravlja na radu u Društvu

- pojam, cilj i značaj zaštite i zdravlja na radu,
- organizacija zaštite i zdravlja na radu u Društvu,
- Pravilnik o zaštiti i zdravlju na radu i druga normativna akta kojim je uređena zaštita i zdravlje na radu u Društvu,
- obavljanje stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu u Društvu.

TEMA 2: Propisi iz oblasti rada, zdravstvene zaštite i osiguranja

- prava, dužnosti i obaveze zaposlenih u vezi sa zaštitom i zdravljem na radu,
- zdravstvena zaštita i zdravstveni pregledi zaposlenih,
- osiguranje zaposlenih, vrsta i uzajamne obaveze.

TEMA 3: Procjena rizika na radnom mjestu

- određivanje radnih mjesata sa povećanim rizikom utvrđeno aktom o procjeni rizika,
- mogući rizici ugrožavanja zaštite i zdravlja zaposlenih na određenim radnim mjestima,
- primjena mjera zaštite i zdravlja na radu na radnim mjestima sa povećanim rizikom na radu.

TEMA 4: Mjere zaštite i zdravlja na radu

- izvori opasnosti u radu i u radnoj sredini,
- opšte mjere zaštite i zdravlja na radu na radnim mjestima,
- posebne mjere zaštite na radnim mjestima,
- posebne mjere zaštite i zdravlja na radu na radnim mjestima transporta, utovara i istovara materijala,
- posebne mjere zaštite i zdravlja na radu pri radu sa električnom strujom,
- uputstva za pravilan rad na sredstvima za rad,
- mjere zaštite i zdravlja na radu pri opravkama i održavanju sredstava za rad,
- ostale posebne mjere zaštite i zdravlja na radu u Društvu.

TEMA 5: Bezbjedno korišćenje i upotreba sredstava za rad

- uslovi za bezbjedno korišćenje sredstava za rad,
- tehnički propisi i uputstva za korišćenje sredstava za rad,
- pregled mašina, uređaja i alata za rad prije upotrebe, u toku i po završetku rada,
- postupci podešavanja i puštanja u rad sredstva za rad,
- transport, utovar, istovar i rad sa teškim predmetima,
- korišćenje pomoćnih uređaja, zaštitnih naprava, zaštitnih blokada i kontrolnih instrumenata na sredstvima za rad,
- korišćenje sredstava za rad na električni pogon.

TEMA 6: Bezbjedno korišćenje sredstava i opreme lične zaštite na radu

- namjena i potreba korišćenja sredstava i opreme lične zaštite na radu,

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

- odgovornost zaposlenih u korišćenju sredstava i opreme lične zaštite na radu,
- vrste i namjena sredstava i opreme lične zaštite na radu,
- nabavka, zaduženje, korišćenje, čuvanje, održavanje i rashodovanje sredstava i opreme lične zaštite na radu,
- namjensko i bezbjedno korišćenje ispravnih sredstava i opreme lične zaštite na radu.

TEMA 7: Opasnosti i štetnosti u procesu rada na radnom mjestu

- opasnosti u radu na radnom mjestu,
- štetnosti: fizičke, hemijske, biološke, štetna zračenja i nepovoljni mikroklimatski uslovi,
- mogući uticaj opasnosti i štetnosti u procesu rada na radnom mjestu,
- opasnosti i rizici u radu zbog nekorišćenja ili nepravilnog korišćenja sredstava i opreme lične zaštite na radu.

TEMA 8: Uslovi rada, radnog mjesta i uslova radne sredine

- potrebni ergonomski zahtjevi radnog mjesta,
- potrebni psihofizički zahtjevi za ispunjavanje radnih uslova za radna mjesta,
- potrebni uslovi radne sredine za eliminisanje opasnosti i štetnosti u radu.

TEMA 9: Bezbjedno rukovanje sa el. energijom i opasnim materijama

- opasnosti od rukovanja sredstvima za rad na električni pogon,
- mjere zaštite od štetnog uticaja el. struje,
- postupci prije puštanja sredstva za rad na električni pogon,
- postupci u toku rada na sredstvu za rad na električni pogon,
- postupak pri nestanku i ponovnom povratku el. energije,
- postupak pri radu sa opasnim gasovima i materijama.

TEMA 10: Organizacija prve pomoći, zaštita od požara, evakuacija zaposlenih

- organizacija i pružanje prve pomoći,
- upotreba sredstava prve pomoći,
- organizacija i način pružanja prve pomoći povrijeđenim i naglo oboljelom na radu,
- organizacija, oprema i uređaji za gašenje požara,
- upotreba uređaja za gašenje požara (PP aparati)
- opasnosti i mjere zaštite od izbijanja požara i eksplozija zapaljivih para i gasova,
- evakuacija zaposlenih iz objekata u slučaju požara i drugih elementarnih nepogoda.

TEMA 11: Provjera osposobljenosti zaposlenih za bezbjedan rad

- poznavanje sredstva za rad,
- pregled sredstava za rad,
- principi podešavanja i puštanja u rad sredstava za rad,
- ispravnost i sigurnost radnih operacija koje zaposleni obavlja na sredstvu za rad,
- upotreba i pravilnost korišćenja sredstava lične zaštite na radu, itd.

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

Procijenjeno vrijeme za izvođenje procesa teorijskog i praktičnog osposobljavanja zavisi od potreba obezbjeđenja kontinuiranog radnog procesa, od vrste radnog mjesta i uslova rada na radnom mjestu na koje je zaposleni raspoređen, nakon čega se vrši provjera znanja.

NAČIN I POSTUPAK IZVOĐENJA TEORIJSKOG I PRAKTIČNOG OSPOSOBLJAVANJA

Društvo u skladu sa zakonom, svojim opštim aktima ili ugovorima o radu kojim se uređuju pitanja iz zaštite i zdravlja na radu, angažuje pravno ili fizičko lice za obavljanje ovih poslova (ovlašćene organizacije), stručnu službu ili stručno lice za obavljanje poslova zaštite na radu, kao i druge stručno osposobljene zaposlene kod Društva, kao organizatore procesa osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad.

Društvo može proces osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad da organizuje i uredi na način koji odgovara organizaciji internog radnog procesa.

Teorijskim osposobljavanjem zaposleni se na pogodan način upoznaju sa materijom zaštite na radu koja je predviđena za poslove radnog mjesa.

Praktično osposobljavanje sprovodi se kada je ocijenjeno da je zaposleni teorijski upoznat sa materijom zaštite na radu.

Kada ovlašćena organizacija za poslove zaštite na radu, stručna služba za obavljanje poslova zaštite na radu vrši osposobljavanje zaposlenih, bira u saradnji sa neposrednim rukovodicima najpovoljnije metode praktičnog osposobljavanja zaposlenih na radnom mjestu obzirom na složenost i prirodu posla.

Pri određivanju i utvrđivanju načina i postupka, odnosno organizacionih oblika i formi teorijskog osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih Društvo usvaja rješenje koje će doprinijeti i podizanju nivoa kvaliteta bezbjednosti i zaštite zdravlja na radu.

U zavisnosti od sadržaja programa, kao i od kadrovskih i materijalno-tehničkih mogućnosti, jedan od sljedećih oblika i formi i/ili kombinovanjem nekih od njih:

- kurs je organizacioni oblik osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih čiji je cilj i zadatak da se steknu potpuno nova ili u znatno većem obimu ona znanja, vještine i navike koje će obezbijediti uslove za radu koji neće dovesti do profesionalnih rizika;
- seminar je oblik osposobljavanja čiji je cilj usavršavanje zaposlenih putem sređivanja, korigovanja i proširivanja njihovih ranije stečenih znanja i iskustava i sticanju potpuno novih znanja u oblasti zaštite na radu;
- samoobrazovanje je oblik osposobljavanja koji predstavlja proširivanje, osavremenjivanje prethodno ostvarenih znanja i sticanje novih, sa jasno naglašenim zadatkom osposobljavanja za bezbjedan rad uz korišćenje udžbenika, priručnika i sl.
- predavanja, predavanja i razgovor, predavanja pomoću audio-vizuelnih sredstava, demonstracije, praktični radovi i dr. uz upotrebu literature, mjerila, učila, obrazovnih sredstava, sredstava za rad, uređaja, opreme – organizovano na grupni ili individualni način, gdje se kod djelatnosti koju obavlja Društvo kao predavači angažuju stručna lica za poslove zaštite na radu :
 1. opšti dio zaštite i zdravlja na radu (dipl. ing. znr.)

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

2. tehnička zaštita – sredstva z rad (dipl. ing. znr., dipl. ing. maš. i dipl. el. ing.)
3. zaštita i zdravlje na radu kod djelatnosti Društva (dipl. ing. znr., dipl. ing. maš. i dipl. el. ing.)
4. protivpožarna zaštita (ing. PPZ ili dipl. el.ing. ili dipl. maš. ing.)
5. prva pomoć (ljekar ili dipl. ing. znr.).

Praktično osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenih obavlja se u okolnostima u kojima se odvija radna djelatnost i mora biti usklađeno sa zahtjevima radnog mesta i vrste posla.

Praktični dio osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad obuhvata bezbjedno rukovanje sa sredstvima za rad, sredstvima i opremom lične zaštite na radu i opasnim materijama.

Praktično osposobljavanje obavljaju lica koja ispunjavaju uslove za obavljanje stručnih poslova iz zaštite na radu i/ili lice koje ima dokaz o osposobljenosti za bezbjedan rad i najmanje jedan stepen stručnosti više od lica koje se osposobljava.

O sposobljavanje se vrši na način i po postupku kojim se obezbjeđuje pravilno i bezbjedno obavljanje poslova radnog mesta.

Za vrijeme praktičnog osposobljavanja, Društvo je dužno da:

- obezbijedi uslove za praktično osposobljavanje zaposlenog (sredstva za rad, postupke, uputstva za rad i bezbjedno obavljanje posla);
- zaposlenog upozna sa svim vrstama opasnosti i štetnosti na poslovima na koje ga raspoređuje i konkretnim mjerama za zaštitu i zdravlje na radu, koje su potrebne radi otklanjanja opasnosti po život, odnosno oštećenje zdravlja, kao i da bude u stalnom kontaktu kontrolišući njegov rad i ponašanje.

Nakon izvršenog teorijskog i praktičnog osposobljavanja vrši se provjera osposobljenosti zaposlenog za bezbjedan rad i to posebno iz teorijskog i posebno iz praktičnog dijela.

NAČIN PROVJERE OSPOSOBLJENOSTI ZA BEZBJEDAN RAD

Postupak provjere znanja stečenog putem osposobljavanja zaposlenih za bezbjedan rad vrši Komisija koju imenuje odgovorno lice u Društvu iz reda lica koja su vršila osposobljavanje, o čemu se vodi posebna evidencija koja sadrži sve bitne elemente koji predstavljaju dokaz sprovedenog postupka i potpisuju ga članovi komisije.

Provjeru teorijske i praktične osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih poslodavac obavlja na mjestu rada.

Postupak provjere teorijskog znanja stečenog putem osposobljavanja za bezbjedan rad zaposlenih vrši se po pravilu pisanim putem (test), a može i uobičajenim i najprikladnijim metodama (anketa, usmeni dio i sl.), u skladu sa procjenom rizika na radnom mjestu i Programom o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih.

Provjera osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih iz praktičnog dijela vrši se na radnom mjestu tako što je zaposleni dužan da pokaže odgovarajuću spretnost i umješnost u bezbjednom obavljanju konkretnih poslova i radnih zadataka.

Ocjenu o osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenog donosi komisija i to sa ocjenom "**zadovoljava**" ili "**ne zadovoljava**".

Program o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih

Zaposlenim koji su odgovorili pozitivno na teorijski postavljena pitanja, zadovoljili kriterijume praktične provjere stečenih znanja za konkretno radno mjesto na kojem su raspoređeni i dobiju ocjenu "zadovoljava" za teorijski i praktični dio, ovlašćena organizacija za poslove zaštite i zdravlja na radu, izdaje pisano Uvjerjenje o osposobljenosti za bezbjedan rad, nezavisno od izabranog načina i postupka teorijskog i praktičnog osposobljavanja.

Zaposleni koji ne pokažu dovoljnu osposobljenost za bezbjedan rad dužni su da se i dalje osposobljavaju do sticanja potrebnog teorijskog i praktičnog znanja, što se utvrđuje ponovnom provjerom osposobljenosti u roku koji odredi Društvo.

Ako se nakon ponovne provjere osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih, utvrdi da nema potrebna teorijska i praktična znanja iz zaštite i zdravlja na radu, izvršiće se njegov raspored na drugo radno mjesto koje odgovara njegovom znanju i sposobnostima.

Ako takvog radnog mjesta nema, zaposlenom prestaje radni odnos, odnosno ugovor o radu, u skladu sa zakonom.

Periodične provjere teorijske i praktične osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih, koji rade na poslovima sa posebnim uslovima rada odnosno sa povećanim rizikom se vrši jednom u pet godina, a odgovorno lice Društva može odlukom koju donese da odredi da se vrši periodična provjera osposobljenosti za bezbjedan rad i drugih zaposlenih bez obzira na kojem radnom mjestu rade.

Ako Društvo za osposobljavanje za bezbjedan rad zaposlenih angažuje ovlašćenu organizaciju za poslove zaštite na radu, Ugovor koji Društvo zaključuje mora sadržati principe utvrđene opštim aktima koje donosi, ugovorima o radu o pitanjima iz zaštite na radu i Programom o osposobljavanju za bezbjedan rad zaposlenih.

Predsjednik Savjeta

Lokalni javni emiter "RADIOSARAJEVO"

Odluka o ustanovljuvanju evidencija iz oblasti zaštite i zdravlja na radu

Na osnovu člana 50 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu ("Službeni list CG", br. 34/14 i 44/18), odredbi Pravilnika o vođenju evidencija iz oblasti zaštite na radu ("Službeni list RCG", br. 67/05) i člana 56 Pravilnika o zaštiti i zdravlju na radu **Lokalnog javnog emitera "RADIO-KOTOR" D.O.O. Kotor**, Savjet Radio Kotora, dana **13.08.2021.** godine donosi

ODLUKU

o

ustanovljenju evidencija iz oblasti zaštite i zdravlja na radu

Član 1

Lokalni javni emiter "RADIO-KOTOR" D.O.O. Kotor (u daljem tekstu: Društvo) u obavljanju svoje djelatnosti uređuje sistem zaštite i zdravlja na radu na osnovu zakona, podzakonskih akata i opštih akata ili ugovora o radu o pitanjima zaštite i zdravlja na radu.

Član 2

Društvo vodi i čuva propisane evidencije o: radnim mjestima, a posebno o radnim mjestima sa povećanim rizikom; zaposlenim raspoređenim na radna mjesta, a posebno o zaposlenima raspoređenih na radna mjesta sa povećanim rizikom; povredama na radu, bolestima u vezi sa radom i profesionalnim oboljenjima; zaposlenim sposobljenim za bezbjedan rad; opasnim materijama koje se koriste u toku rada; izvršenim ispitivanjima radne sredine; izvršenim pregledima i ispitivanjima opreme za rad, sredstava rada i sredstava i opreme lične zaštite na radu; izještajima iz člana 51 ovog zakona; prethodnim i periodičnim zdravstvenim pregledima; tehničkoj dokumentaciji (glavne projekte); dokumentaciji iz zaštite na radu (atest, zapisnik o stručnom nalazu, uputstva za rukovanje i održavanje sredstava rada i sl.).

Član 3

Evidencije iz člana 2 ove odluke vode se na propisanim obrascima koji su odštampani i čine sastavni dio.

Član 4

Evidencije na propisanim obrascima vodi stručno lice, stručna služba ili ovlašćena organizacija u zavisnosti od načina organizovanja i vođenja stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu.

Član 5

Odluka stupa na snagu odmah po donošenju.

Predsjednik Savjeta